

JOACHIM GRIEG.

Fr. Stangsgate 42. Oslo 15. Okt. 1925.

Kjære fru Grieg.

Ja nu maa De være saa snil at væbne Dem med taalmodighed, for dette blir nok et langt brev. De forstaar at det gjælder Troldhaugen og jeg skal da straks begynde med at fortælle Dem, at formandskabet enstemmig har gaat med paa, og det med mange sympatiske udtalelser, at stedet nu udelukkende skal vies Mindet om Edvard og Nina Grieg, og at det avsnit som kom ind i gavebrevet om anden anvendelse blir slettet.

Denne meddelelse fik jeg netop fra Ordføreren og jeg iler da med straks at sende den videre til Dem. Der blir jo nemlig flere ting som ved denne glædelige forandring, mellem Dem og mig blir at diskutere og af Dem at afgjøre, og vi er begge to saa gamle at det kan ha sin hast med at faa det gjort. Man kan aldrig vite. Ja De maa undskylde min sigtelse mod Dem, men et rygte fortæller at ~~at~~ der forstaar en begivenhed i Deres liv som for alverden vil afsløre Dem som en dame om hvem man tør si, at hun "begynder at trække paa aarene".

Først har jeg nu nogen private ord at si Dem. Conrad og Aslaug Mohr var her paa gennemreise fra Kjøbenhavn forleden dag, og de bragte mig den hyggelige meddelelse, at De til dem havde udtalt Deres glæde over at den lille misstemning mellem Dem og mig nu er forbi. Jeg behøver ikke at si Dem i hvilken grad denne glæde deles af mig. De skjønner jo det, at det skridt som dengang mishaget Dem heller ikke af mig var holdt for det bedste, men det var det bedste jeg dengang kunde gennemføre. Den anvendelse Kommunen tænkte sig, banet for mig veien til at redde tomten for salg, nedrivning, regulering og bebyggelse. Men

takket være Ordfører Odfjells forstaaelsesfulde holdning, har vi kunnet gennemføre, at det aldrig har faat saadan anvendelse og at stedet nu helt vil bli bevaret som et evigvarende minde om Edvard og Nina Grieg.

Jeg tror at det som har øvet sin virkning til at Kommunen nu med saadan enstemmighed knæsætter stedet, uden i dette at faa noget vederlag, er den beslutning som er fattet om at Chr. Michelsen og Hustru skal hvile paa Gamlehaugen og at dette sted skal bevares som minde om ham.

Jeg sender Dem afskrift af mit brev til Ordføreren, og De vil forstaa at den gamle anvendelse er strøget, og at den tanke er approbert at huset, saalænge det varer, blir anvendt til at huse alle minder om dere to. Troidhaugen er efter min faste overbevisning kommet i de bedste hænder, i bedre hænder end Gamlehaugen. Kommunen er en af de rigeste i landet, udgifterne ved vedligeholdet overkommeligt, og dertil kommer at jeg sætter større lid til bøndernes pietet ligeoverfor et dem betroet minde end til selve det norske storting.- Saa en ting til. De antydet engang i et brev at huset alligevel fort vilde ødelægges, men denne frygt er ganske ubegrundet. Efter Ordføreren's kyndige udsagn er det, efter det gennemgaaende eftersyn det har faat, i meget god stand, materialerne sunde og stærke og om det end som alt andet er forgjængelighedens love underkastet vil det, med det nøiagtige tilsyn det nu har og faar, nok vare i hundreder afaar. Der er endnu mange hundredaaringer af trahuser i vort land.- Men naar bygningen om 100 eller om 500 aar ramler, staar Troidhaugen igjen som det evig varende minde jeg ovenfor har nævnt.

Der er et ord jeg ikke liker og det er et "Edvard Griegs Museum", derom vil jeg gjerne høre Deres mening. "Minde" er bedre som en tilføielse til Troidhaugen, eller kan De finde paa noget endnu bedre. Men

Deres navn skal være med. Jeg holder saa stærkt paa dette, ikke bare fordi at han var Deres mand, men fordi det jo er vitterlig for alle, og ofte baade mundtlig og skriftlig sagt af ham selv, at De med Deres dybe musikalske forstaaelse og Deres fremragende Kunstnerpersonlighed, ved Deres inspiration har haft Deres store andel i det han har skabt. Og det skal kommende slægter mindes om paa det sted, hvor dere levet og arbeidet.

Hvad nu de mest nærliggende ting angaar, blir det at samle de minder som knytter sig til stedet, forat levendegjøre indtrykket af de omgivelser i hvilke han udførte saa stor en del af sit livsverk. Men dermed skal jeg ikke bry Dem saa stort. Aslaug Mohr som omfatter sagen med saan umaadelig varme og interesse og ^{for} hvis energi og handlekraft jeg har den største beundring, hun sier mig at det ikke skal bli vanskelig at rekonstruere hjemmet. Hun ved hvor det meste kan findes. Billeder og flygelet er det bare at hente hjem igjen. Instrumentet skal faa god behandling, bedre end det efter sin omflakkende tilværelse har været vant til. Ordføreren sier mig, at der ved elektriske ovner vil bli holdt en saadan temperatur, at intet af det som blir anbragt i stuen skal lide nogen nød.- Saa alt det greier sig nok. Aslaug skal ind i bestyrelsen og hun passer nok paa kan De tro. Hun har jo samme funktion paa Gamlehaugen.- Og kronen faar vi igjen fra Stupet.

Men saa kommer jeg til hovedsagen. De forstaar nok hvad jeg mener. Det er urnen, den maa tilbake i Fjeldet og der maa ogsaa De engang komme. Nu er alle betæneligheter fjernet, baade de som jeg og de som De hadde. For os begge stod det jo dengang saa, at forholdene, naar min søn engang gik bort, ikke skulde tillade at stedet kunde holdes, at det kom i fremmede hænder, eller endog som der var tale om blev bebygget.- Nu er alt dette forebygget og jeg forstaar ikke rettere end at vi nu er kommet netop derhen som baade De og andre ønsket, da der ved

Edwards død blev forsøgt paa at faa staten eller byen til at beholde det som et minde, ^{er} ~~h~~are det som jeg ovenfor har sagt, at Troldhaugen nu er kommet i bedre hænder hos Fane Kommune. Der er en ting jeg i denne sammenhæng tillægger megen vægt og det er den stigende følelse af forpligtelse som de kommende slægter vil arve, hvor det gjælder at varne en stor mands grav. Der vil ligge en stimulans i dette som vil vedligeholde pieteten. Huset er forgjængelig, ikke Fjeldet, og urnene i fjeldet vil nok mer end noget andet minde om, at hele terrænet maa hegnes og fredes.

Ordfører Odfjell var inde paa den samme tanke og sa, at først naar det skede vilde gaven faa sin største værd.- Og alle andre begynder at tale om det samme. Ogsaa det med Gamlehaugen. Christian og Benny der, Edvard og Nina Grieg paa Troldhaugen. Bergens to største mænds minder, saa nærhinanden, er det ikke en tiltalende og vakker tanke.

Jeg haaber De vil se det paa samme maade og venter tilidsfuldt Deres approbation paa denne hovedsag. Saa "Komposten" den kan vi ta tilbage naar vi vil. Hvad synes De om det. Ogsaa den er ved flytningen til Bygdø bragt i meget god stand, alt raaddent erstattet med nyt saa det er ikke vanskelig at faa den velbeholden hjem igjen.

Hvis De ellers har noget at si eller at spørge om ber jeg Dem om at sende mig nogen ord til ovenstaaende adresse og at svare mig paa de ting jeg har berørt i brevet. Eller om De i nogensomhelst retning har noget ønske at fremføre. De kan vide at alle som har med sagen at gjøre, gjerne vil søge at rette os efter Dem.

Jeg blir her antagelig en uges tid endnu og vil naturligvis for at paaskynde den hele ordning, gjerne ha Deres svar saasnaart som De kan.

Min kone som er med mig her ber mig hilse baade Dem og Frk. Tonny paa det hjerteligste og til dette slutter sig

Deres hengivne

Joachim Grieg. (S)